

CHARAKTERISTIKA ODVĚTVÍ VINOHRADNICTVÍ A VINAŘSTVÍ AUSTRÁLIE

D. Kudová

Došlo: 15. prosince 2004

Abstract

KUDOVÁ, D.: *The characteristics of the winegrowing and wine-production in Australia*. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., 2005, LIII, No. 3, pp. 257-270

The paper is focused on a description of the winegrowing and wine-production in Australia, a country, which is becoming a more and more significant producer and exporter of wine in the world, and has become a part of competitive environment of the winegrowing and wine-production industry in the Czech Republic.

Structural analysis of external environment is a part of strategic analysis of an industry, where one of the key parts is the analysis of competitive environment within an industry.

Winegrowing areas of Australia are nowadays located mostly in the colder climatic zone of Australia. In the 70-ies of the last century, there were planted new vineyards, in these areas, and the grapes from them have started to be used for production of quality-wine and the production of sweet wines and brandies have decreased. The most significant wine-production state has become the South Australia with the sound vineyards around the Murray River. The area of the productive vineyards has doubled, in the past seven years; most of the vineyards are under irrigation. The total grape production in the marketing year 2001–2002 was 1 514 501 t, where 56% were the blue grapes. In the marketing year 2001–2002, there was produced 1 220 mil. litres of wine and 416 mil. litres were exported., whereas in the marketing year 2002–2003 the exports amounted for 508 mil. litres of wine. Most of the wine was exported to the Great Britain – in the marketing year 2001–2002 it was 48% of the total exports. In 2003–2004, were exported to the Czech Republic 466 914 litres of wine, which is an 850% growth within the past four years. The average price of 1 litre of wine imported to the Czech Republic was 2.16 €, in the marketing year 2002–2003, and have grown by 0.28 € in the following year. Wine imports to Australia are decreasing from the marketing year 1997–1998. In the marketing year 2002–2003, the imports were 17 mil. litres of wine, for 81 mil €. Consumption of all alcoholic drinks recounted to the per capita and per year level is decreasing in Australia; from the marketing year 1977–1978 it have fallen by 26% to the year 1999–2000, but the wine consumption have grown by 43.6% in the same period.

The paper is a part of solution of a grant focused on analysis and definition of a long-term development concept of the winegrowing and wine production industries in the Czech Republic for the Ministry of Agriculture (NAZV QF 3276), and is also a part of solution of the research plan of FBE MUAF in Brno (GAMSM 431100007).

industry, winegrowing, wine production, marketing year, exports, imports

Strukturální analýza vnějšího prostředí je součástí strategické analýzy odvětví. Jejím smyslem je poznat prostředí v odvětví, odhalit faktory vyvolávající

změny v odvětví, odhadnout směry předpokládaného vývoje odvětví a jeho struktury. Jedním z klíčových faktorů je analýza konkurenčního prostředí v odvětví,

neboť struktura konkurence přímo ovlivňuje přitažlivost daného odvětví. Nejběžněji používanou metodou je Model pěti konkurenčních sil v odvětví (Porter, 1980), jež určují intenzitu konkurence a ziskovost v odvětví. Základní struktura odvětví se musí zaměřit na rozpoznání základních charakteristik odvětví, spočívající v jeho ekonomice a technologii. Analýza každého významného současného i potencionálního konkurenta může sloužit jako důležitý vstup při prognóze budoucích podmínek v odvětví.

Cílem příspěvku je charakterizovat vinařství a vinohradnictví Austrálii, která jako jedna ze zemí Nového světa učinila v posledních dvaceti letech v rozvoji vinohradnictví a vinařství významný pokrok, stala se první zemí Nového světa, jejíž špičková vína se prosadila na mezinárodních trzích (Priewe, 2003). Austrálie je konkurenční zemí v pěstování a výrobě vína, dovoz australských vín do České republiky se zvedl od marketingového roku 2000–2001 téměř desítkrát.

MATERIÁL A METODY

Cílem analýzy konkurentů je vypracování profilu jeho povahy a úspěšnosti. Je třeba zjistit, jaké jsou možnosti a limity současných i potenciálních konkurentů a jejich pravděpodobné příští kroky. Intenzivní soupeření konkurentů je důsledkem řady vzájemně propojených strukturálních faktorů. V mnoha odvětvích hrají v konkurenci důležitou roli zahraniční konkurenti, ať už působí jako exportéři nebo se účastní přímo prostřednictvím zahraničních investic. Zahraniční konkurenti často značnou měrou přispívají k různorodosti odvětví z důvodů svých odlišných podmínek a často i odlišných cílů. Podle Portera existují čtyři komponenty pro analýzu konkurenta, a to: budoucí cíle, současná strategie, předpoklady a schopnosti. Je třeba provést analýzu každého ze čtyř komponentů, aby bylo možno vytvořit profil konkurenta.

Charakteristika vinohradnictví a vinařství Austrálie byla vypracovaná jako vstupní materiál k základní charakteristice odvětví vinohradnictví a vinařství ČR.

Podklady byly čerpány ze statistických údajů Austrálie, které jsou volně přístupné na jejích internetových stránkách, celních statistik a dostupné literatury. Při zpracování byly použity metody syntézy a analýza a metody vzájemné komparace údajů v časových řadách.

Převodní koeficient z australského dolaru na euro byl zjištěn telefonicky v Komerční bance Praha.

VÝSLEDKY A DISKUSE

Austrálie, nejmladší a nejmenší světadíl, má během posledních let největší vliv na světové vinařství ze všech zemí mimo Evropu a snaží se zařadit

po bok nejdůležitějších evropských vinařských zemí jako jsou Francie, Itálie a Španělsko. V roce 2001 se vyprodukovalo v Austrálii 1 020 mil. l vína, čímž se Austrálie umístila na šesté místo světového žebříčku producentů vína, a byla čtvrtou zemí světa ve vývozu vína – australský export činil 380 mil. l, což je 5,5 % celkového exportu ve světě, kdy se umístila za Itálií, Francií a Španělskem (<http://www.winetitles.com.au>). Podle údajů OSN se v roce 2002 Austrálie zařadila na páté místo producentů vína, kdy vyprodukovala 1 220 mil. l vína (<http://www.dfat.gov.au>). V roce 1997 byla roční produkce Austrálie 550–600 mil. l vína (Priewe, 2003).

Historie

První sazenice vinné révy byly vysazeny v Austrálii kolem roku 1790 v soukromé zahradě námořního kapitána v Sydney. Zakladatelem australského vinařství a vinohradnictví se stal ale až v roce 1822 Skot James Busby, který napsal na základě svých pozorování „Praktickou příručku pěstování révy“ a který roku 1833 přivezl 570 révových sazenic různých odrůd ze Španělska a Francie a začal z nich vyrábět víno. Do roku 1950 byla Austrálie známa hlavně produkcí sladkých vín, vín se zvýšeným obsahem alkoholu a brandy. Tato vína představovala 90 % celkové produkce Austrálie. Do té doby se vinná réva pěstovala převážně v horkých oblastech Austrálie.

Po druhé světové válce se začaly tři největší vinařské podniky v zemi zabývat výrobou suchých vín, protože zejména anglický trh měl zájem o suchá stolní a jakostní vína více než o sladká a alkoholem obohacená vína. Na základě této poptávky se od roku 1950 začala vinná réva vysazovat v chladnějších oblastech Austrálie, nejprve bílé odrůdy a pak i modré odrůdy, protože se ukázalo, že oblasti s chladným podnebím jsou pro ně příhodnější. Tento trend výsadby se ve velké míře začal uplatňovat od 70. let 20. století. V 80. letech bylo 90 % vinařské produkce tvořeno suchými jakostními víny.

Vinařské oblasti

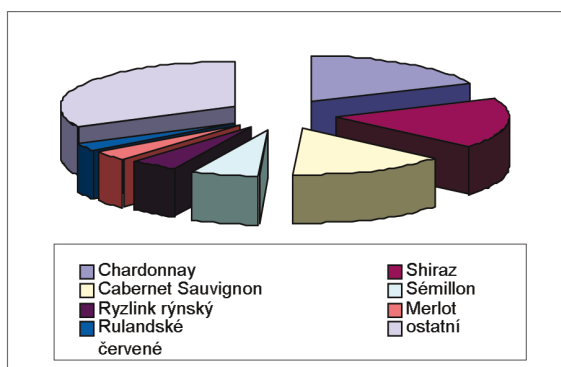
Austrálie je tvořena šesti státy a dvěma teritorii. Vinařské oblasti se dnes nacházejí převážně v chladnějším pásu lemujícím jižní cípy kontinentu. Nejvýznamnějším vinařským státem je Jižní Austrálie. Těžiště produkce spočívá v obrovských vinicích kolem Murray River. V roce 2000 zde bylo 45 % vinohradů a výsadba stále pokračuje. Nový Jižní Wales je druhým největším producentem vína v Austrálii, v roce 2000 to bylo 25 % celkové produkce vína. Nejvýznamnější vinařská oblast Nového Jižního Walesu je Hunter Valley. Další vinařskou oblastí je Západní Austrálie, která se rychle rozvíjí. Daří se zde především bílým odrůdám a to především v oblasti kolem Margaret River. Vinařská oblast ve státě Victoria se

táhne od Melbourne až po Murray River. V roce 2000 se podílela na produkci vína 17 %. Ostrov Tasmánie je nejméně vhodná vinařskou oblastí Austrálie. Pěstují se zde převážně bílé odrůdy.

Odrůdy révy vinné

Nyní jsou v Austrálii nejvíce pěstovány tyto odrůdy révy vinné:

Chardonnay (18,2 % plochy),
Shiraz (17,8 %),
Cabernet Sauvignon (14,9 %),
Sémillon (6,4 %),
Ryzlink rýnský (4,5 %),
Merlot (3,3 %),
Rulandské červené (2,6 %)
ostatní např. Muscat Gordo Blanco,
Grenache atd. (32,3 %).

1: Nejvíce pěstované odrůdy révy vinné

Zdroj: Ausrealian Bureau of Statistics, Vineyard Survey

Procentuální nárůst ploch pěstování u uvedených odrůd byl v letech 1991–1997 u odrůdy Chardonnay + 65 %, u odrůdy Sémillon + 200 %, u odrůdy Shiraz + 631 %, u odrůdy Cabernet Sauvignon + 435 % a u odrůdy Merlot + 115 % (Priewe, 2003).

Legislativa

Vinařské právo v Austrálii je velmi liberální, korporace vyrábějící víno a brandy dávají jednotlivým výrobcům velkou volnost. Ti nejsou omezováni při výběru odrůd révy, scelování vín různých odrůd ani při vytváření směsí z vín různého původu. Vína, která by byla typická pro určitou oblast, zde neexistují, je ale vyžadováno udání odrůdy (odrůd), původ hroznů a ročníku. 85 % daného vína musí pocházet z udaného ročníku, oblasti a odrůdy. Pochází-li víno z více pěstebních oblastí, musí být na etiketě uvedeno úplné geografické označení. Kontrola plnění legislativy je velmi přesná a důkladná (Priewe, 2003).

Produkce hroznů

Celková rozloha vinohradů v Austrálii v roce 2003 byla 151 000 ha plodných a 15 000 ha neplodných vinic. Rozloha plodných vinohradů se od marketingového roku 1996–1997 do roku 2002–2003 zdvojnásobila. Téměř všechny vinice jsou pod kapkovou závlahou. Stolní hrozny a hrozinky se pěstují asi na 10 000 ha. V marketingovém roce 2002–2003 se zpracovalo v Austrálii okolo 1,6 mil. tun vinných hroznů.

Hrozny pro výrobu i velmi kvalitních vín mohou pocházet z různých vinařských oblastí a i dokonce z různých svazových států (nejdražší australské víno Grange pochází ze tří různých pěstebních oblastí). Hrozny jsou svázeny z různých vinic (30–3000 km vzdálených) v chladicích kontejnerech kamiónů do centrálních zpracovatelských závodů. Takto vyrobená vína jsou označena jako multi – district blends. Tato vína jsou vyrobena z hroznů z různých regionů nebo poloh tak, aby výsledný produkt byl typickým zástupcem daného druhu vína (Priewe, 2003).

Celková produkce vinných hroznů je uvedena v Tab. I v časové řadě od marketingového roku 1995–1996 do roku 2001–2002. Celkové množství sklizených hroznů se zvýšilo o 94 % od roku 1995–1996, z čehož produkce modrých hroznů se zvýšila o 233 % a bílých hroznů o 26 %.

I: Produkce vinných hroznů dle vinařských oblastí (t)

Marketingový rok	Jižní Austrálie	Nový Jižní Wales	Victoria	Západní Austrálie	Tasmánie	Ostatní vinařské oblasti	Celkem
1995–1996							
Modré	167 068	47 302	31 521	6 874	1 081	327	254 173
Bílé	228 765	120 253	167 621	10 360	907	291	528 198
Celkem	395 833	167 555	199 142	17 234	1 988	618	782 381
1996–1997							
Modré	168 005	46 999	32 449	6 905	777	392	255 535
Bílé	199 788	127 266	179 323	10 390	720	354	487 847
Celkem	367 793	174 265	171 772	17 295	1 497	746	743 382
1997–1998							
Modré	227 040	50 266	47 293	7 906	1 589	367	334 502
Bílé	228 491	125 055	167 169	13 499	1 546	326	536 125
Celkem	455 531	175 321	214 462	21 406	3 136	693	870 627
1998–1999							
Modré	264 988	93 850	76 516	12 290	1 471	674	449 809
Bílé	226 634	176 386	201 353	19 777	1 650	590	626 398
Celkem	491 621	270 236	277 869	32 067	3 121	1 264	1 076 207
1999–2000							
Modré	286 496	115 797	112 522	13 741	1 388	1 125	534 122
Bílé	191 859	172 157	189 387	20 806	1 978	794	577 015
Celkem	478 355	287 954	301 908	37 547	3 367	1 919	1 111 137
2000–2001							
Modré	455 112	146 749	144 120	33 056	2 298	1 378	772 785
Bílé	224 887	173 753	186 582	29 323	2 676	1 026	618 280
Celkem	669 999	320 502	330 702	62 378	4 974	2 404	1 391 074
2001–2002							
Modré	451 343	199 995	155 855	36 524	1 376	2 517	847 730
Bílé	238 300	215 032	182 681	27 036	1 770	1 847	666 771
Celkem	689 643	415 026	338 536	63 559	3 147	4 363	1 514 501

Zdroj: Ausrealian Bureau of Statistics, Vineyard Survey

Poznámka: marketingový rok je od 1.8. do 31.7.

V Tab. II je uveden vývoj množství zpracovaných hroznů dle jednotlivých vinařských oblastí Austrálie. Od roku 1970 byl čtyřnásobný nárůst celkového množství zpracovaných hroznů. Největší podíl hroznů byl v roce 2002 z vinařských oblastí Jižní Austrálie,

a to 46,5 %, Nového Jižního Walesu 33,5 % a Victoria 14,1 %. Největší nárůst produkce ve sledované časové řadě je v oblasti Nového Jižního Walesu, a to o 757 %.

II: Vývoj množství zpracovaných hroznů podle vinařských oblastí (tis. t)

Rok	Jižní Austrálie	Nový Jižní Wales	Victoria	Západní Austrálie	Ostatní vinařské oblasti	Celkem
1970	245	65			42	352
1971	204	52			38	294
1972	232	79			46	357
1973	220	74			33	327
1974	203	80			61	344
1975	273	86			74	433
1976	256	89			76	421
1977	270	105			83	458
1978	263	99			70	432
1979	273	121			83	477
1980	292	123			96	511
1981	286	124			79	489
1982	316	106			77	499
1983	243	113			85	440
1984	284	123			112	519
1985	327	151			120	598
1986	278	148			94	520
1987	270	151			90	512
1988	235	157			94	485
1989	301	183			142	625
1990	321	172	100	9	1	603
1991	276	169	86	7	1	539
1992	323	199	102	10	1	636
1993	287	230	98	10	1	626
1994	390	239	134	14	1	777
1995	320	187	109	12	2	630
1996	432	282	149	18	2	883
1997	389	265	125	18	2	798
1998	485	308	158	22	3	976
1999	516	385	190	32	4	1 126
2000	511	397	197	36	4	1 145
2001	716	430	217	56	6	1 424
2002	747	557	235	63	4	1 606
2003						1 407

Zdroj: < <http://www.wineaustralia.com> >

Tab. I a Tab. II na sebe navazují, ale uvedená čísla si zcela přesně neodpovídají, protože data v Tab. I – Produkce hroznů jsou uvedena v jednotlivých marketingových letech a data v Tab. II – Vývoj zpracovaných hroznů jsou uvedena za jednotlivé kalendářní roky a dále je nepřesnost způsobena převodem hroznů na zpracování do jiných států Austrálie a výrobou vína typu multi – district blends.

Produkce vína

V současné době je v Austrálii více než 900 vinařských podniků. 80 % celkové produkce vyrábí deset podniků. Důsledek toho je, že se v Austrálii vyrábí velké množství prostých vín, která mají málo charakteru a jemnosti. Tím se ale neliší od jiných vinařských států. Velké koncerny vyrábí také i velmi kvalitní vína vysokých tříd, např. Grange nebo

Cabernet Sauvignon BIN 707 od firmy Penfolds (Priewe, 2003).

Výrobní náklady na 1 000 kg hroznů na zavlažovaných vinicích (oblast Murray River) se pohybují kolem 100 eur, přičemž výnosy jsou okolo 16 t.ha⁻¹. Náklady na vinicích s nižšími výnosy (5–8 t.ha⁻¹) se pohybují od 400 € do 500 € (Priewe, 2003).

Následující tabulka ukazuje v časové řadě vývoj produkce vína z jednotlivých vinařských oblastí a

i celkově z celé Austrálie. Z uvedených hodnot je vidět největší nárůst produkce ve vinařských oblastech Jižní Austrálie a Nového Jižního Walesu, útlum v tzv. ostatních vinařských oblastech. Prudký nárůst produkce je patrný od konce 80. let minulého století, což souvisí s vysazováním vinic v chladnějších vinařských oblastech v 70. letech, nárůstem výroby jakostního vína a odklonem od výroby sladkých vín a brandy.

III: Vývoj celkové produkce vína v jednotlivých vinařských oblastech a celkem (tis. l)

Marketingový rok	Jižní Austrálie	Nový Jižní Wales	Victoria	Západní Austrálie	Ostatní vin.oblasti	Celkem
1969–1970	196 846	54 949	31 934		4 122	287 851
1970–1971	169 266	46 408	30 078		4 532	250 284
1971–1972	181 904	66 543	35 835		4 537	288 819
1972–1973	176 514	59 637	25 840		4 209	266 200
1973–1974	167 611	76 541	46 070		4 444	294 666
1974–1975	227 861	74 314	54 278		4 724	361 177
1975–1976	219 577	73 774	58 310		4 584	356 245
1976–1977	236 090	78 555	65 650		2 753	383 058
1977–1978	207 137	72 759	57 564		2 117	339 277
1978–1979	207 114	81 124				335 092
1979–1980	239 239	97 009				414 237
1980–1981	224 540	91 993			57 740	374 273
1981–1982	273 711	74 340			54 601	402 653
1982–1983	203 160	75 663			61 253	340 076
1983–1984	234 499	85 167			76 578	396 244
1984–1985	262 927	107 368			80 196	451 211
1985–1986	223 548	115 261			50 471	389 190
1986–1987	226 323	113 252			61 484	401 060
1987–1988	212 486	122 900			72 386	407 772
1988–1989	262 180	136 888			100 865	499 933
1989–1990	247 522	122 579	69 996		4 484	444 584
1990–1991	203 179	122 741	71 520		2 469	399 909
1991–1992	235 851	152 315	88 450		4 155	480 771
1992–1993	207 214	173 746	76 998		3 878	461 836
1993–1994	301 107	168 082	111 538		6 650	587 377
1994–1995	264 947	139 604	90 865	6 648	732	502 796
1995–1996	333 836	207 559	121 655	9 583	812	673 445
1996–1997	306 772	193 746	105 912	10 617	332	617 379
1997–1998	383 589	220 386	123 823	12 722	1 027	741 547
1998–1999	408 319	278 138	143 525	20 173	989	851 143
1999–2000	400 777	295 849	139 267	22 200	1 074	859 166
2000–2001	552 081	323 360	161 899	37 178	2 019	1 076 538
2001–2002	588 697	411 829	179 043	39 118	1 686	1 220 372

Zdroj: Ausrealian Bureau of Statistics

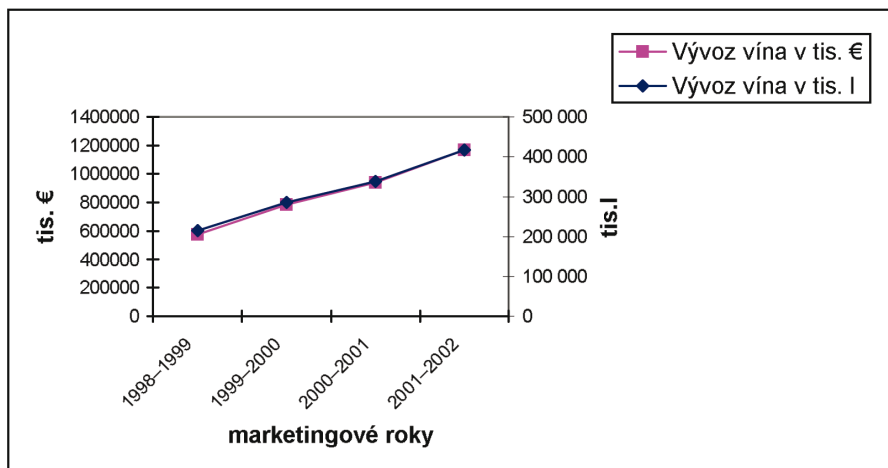
Poznámka: marketingový rok je od 1. 8. do 31. 7.

Vývoz australského vína

Vývoz australského vína stoupl – v roce 2001–2002 se zvýšil o 23 % proti předešlému roku a v roce 2002–2003 proti roku 2001–2002 o 22 %, takže za sledované roky vzrostl celkově o 50 %.

Vývoz vína (v tis. l) vzrostl od marketingového

roku 1998–1999 do roku 2001–2002 o 93 % a vývoz vína uvedený ve finančních prostředcích vzrostl o 102 % během stejných sledovaných let. Vývoj vývozu vína a srovnání produkce vína a vývozu dokumentují Graf 2 a Graf 3.

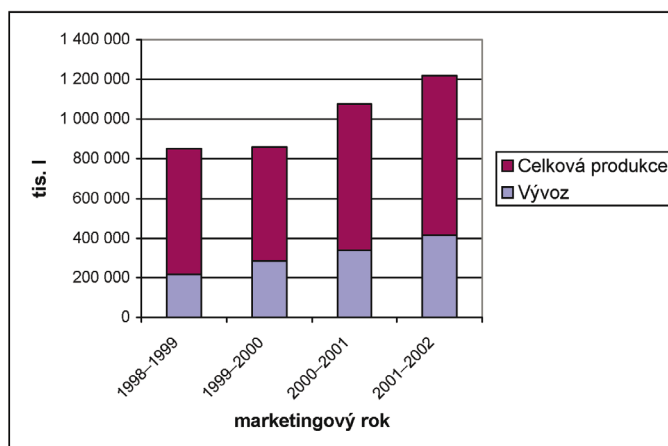

2: Vývoj vývozu vína

Zdroj: AWBC Export Approval Database

V Grafu 3 je v jednotlivých sloupcích je barevně odlišeno množství vyvezeného vína a vína, které zůstalo pro domácí spotřebu a zásoby. Celková výška

sloupce je rovna celkovému množství vyrobeného vína v tis. l.

3: Vývoj produkce vína a vývozu

Zdroj: AWBC Export Approval Database

Celkem bylo vyvezeno v marketingovém roce 2000–2001 338,9 mil. l vína, v následujícím roce 417,3 mil. l a v roce 2002–2003 508,0 mil. l vína. Největší množství vína bylo vyvezeno do Velké Britá-

nie (41,1–48,7 % z celkového vyváženého množství), největší nárůst (o 110 %) vývozu byl ve sledovaných letech do USA a pak do Německa (o 80 %).

IV: Hlavní směry vývozu australského vína (%)

Stát	2000–2001	2001–2002	2002–2003
Velká Británie	48,7	48,3	41,1
USA	19,9	22,9	27,9
Kanada	4,4	4,5	4,8
Nový Zéland	6,3	6,0	6,5
Německo	3,5	2,9	4,2
Irsko	2,1	1,9	1,4
Holandsko	2,3	2,0	2,1
Švýcarsko	1,5	1,3	1,4
Švédsko	1,4	1,4	1,8
Dánsko	1,4	1,5	2,0
Japonsko	1,5	1,2	1,0
Singapur	0,7	0,6	0,6
Belgie-Lucembursko	0,9	0,6	0,7
Hong Kong	0,5	0,5	0,4
Malajsie	0,4	0,4	0,3
Francie	1,2	1,0	0,8
Norsko	0,7	0,5	0,5
Finsko	0,4	0,4	0,3
Rakousko	0,1	0,1	0,1
Thajsko	0,2	0,2	0,2
Ostatní	1,9	1,8	1,9
Celkem	100,0	100,0	100,0

Zdroj: AWBC Export Approval Database, vlastní výpočty

V marketingovém roce 2002–2003 převládá vývoz australského tichého vína (červeného nad bílým přibližně o 50 %) nad všemi ostatními sledovanými druhy. Nejvíce vína bylo vyvezeno do Velké Británie (97,9 %). Alkoholizovaná vína (vína s přídavkem čis-

tého lihu nebo vinného destilátu) byla vyvezena do USA, Velké Británie, na Nový Zéland a do Kanady, víno sycené CO₂ nejvíce na Nový Zéland a Velké Británie a stolního vína převážně do Kanady.

V: Vývoz jednotlivých druhů australského vína do vybraných zemí světa v marketingovém roce 2002–2003 (tis. l)

Víno	VB	USA	Nový Zéland	Kanada	SRN	Holandsko	Ostatní země	Celkem
Tiché víno	204 232	140 900	30 961	23 854	21 219	10 734	66 298	498 199
– červené	109 911	95 573	20 026	16 845	14 682	5 745	44 347	307 128
– bílé	94 322	45 328	10 935	7 009	6 538	4 989	21 951	191 072
Šumivé víno	3 801	523	1 250	266	11	58	1 327	7 236
Alkoholizované víno	418	464	255	165	0	2	110	1 414
Víno sycené CO₂	242	9	342	0	0	0	173	765
Stolní víno	0	2	4	260	0	0	113	379
Ostatní	0	0	0	0	0	0	2	2
Celkem	208 693	141 898	32 813	24 545	21 230	10 793	68 024	507 996

Zdroj: AWBC Export Approval Database

Vývoz australského vína do České republiky vě zvýšil o 850 %. Největší nárůst vývozu je šumivých vín a lahvových červených vín.
 Vývoz vína do ČR ve sledovaných letech se celko-

VI: Vývoj vývozu vína do ČR (l)

	Bílá vína lahvová	Bílá vína sudová	Červená vína lahvová	Červená vína sudová	Ostatní vína	Šumivá vína	Celkem
2000–2001	3 780	28 811	2 874	19 408		18	54 891
2001–2002	2 161	37 571	6338	70 217	10	113	116 410
2002–2003	13 511	40 970	26 196	187 936		792	269 405
2003–2004*	29 947	87 345	57 854	286 667	27	5 074	466 914

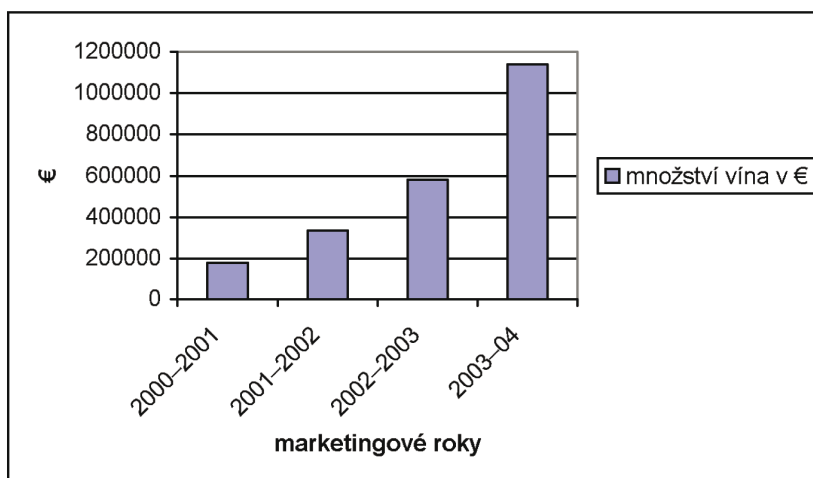
Zdroj: vlastní výpočty, <<http://www.cs.mfcr.cz>>

Poznámka: lahvová vína – dle celní statistiky v obalech do 2 l

* data pouze do konce července 2004

V následujícím grafu je zobrazen vývoj vývozu vína do ČR ve finančním vyjádření. Od marketingového roku 2000–2001 se zvýšil vývoz více než 6krát.

Průměrná cena 1 litru vína v marketingovém roce 2002–2003 byla 2,16 € a v roce 2003–2004 zatím byla vyšší v průměru o 0,28 €.

4: Vývoj vývozu vína do ČR

Zdroj: Australian Bureau of Statistic special report, vlastní výpočty

V Tab. IV jsou uvedeny hlavní směry australského vývozu a lze z nich porovnat množství vyvezeného vína do jednotlivých zemí a do ČR: do Rakouska bylo vyvezeno v marketingovém roce 2002–2003 nejmenší množství vína ze sledovaných zemí – 0,7 mil. l vína, což je 0,1% z celkového vývozu Austrálie. Do ČR bylo ve stejném roce vyvezeno necelých 0,3 mil. l vína, což je 0,06 % z celkového vývozu Austrálie.

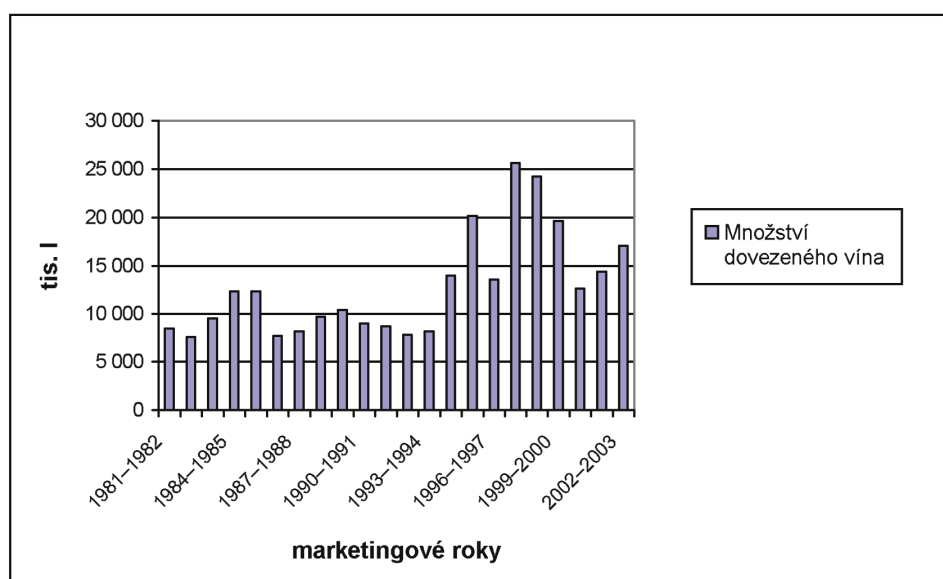
Dovoz vína

Dovoz vína do Austrálie od marketingového roku 1981–1982 do 2002–2003 vzrostl téměř dvojnásobně, ale během sledovaných let velmi kolísá (viz Graf 4) a od marketingového roku 1997–1998 stále klesá. V roce 2002–2003 bylo dovezeno víno za 81 mil. €. Z České republiky se do Austrálie víno nedováží.

VII: Vývoj dovozu vína (tis .l)

Rok	Tichá vína	Šumivá vína	Vína sycená CO ₂	Alkoholizovaná vína	Vermuty	Ostatní	Celkem
1981–1982	6 330	1 648		348	72	56	8 454
1982–1983	5 370	1 836		254	77	61	7 598
1983–1984	6 607	2 462		246	90	72	9 475
1984–1985	8 787	2 974		335	135	106	12 336
1985–1986	8 495	3 033		333	312	117	12 345
1986–1987	5 042	1 966		204	261	194	7 667
1987–1988	5 683	1 910		179	206	173	8 151
1988–1989	6 086	2 262		311	262	814	9 735
1989–1990	6 595	2 213		185	231	1,208	10 432
1990–1991	5 604	1 890		190	224	1,091	8 999
1991–1992	5 190	2 373		160	227	751	8 701
1992–1993	4 710	2 343		107	200	467	7 828
1993–1994	4 235	2 287		146	211	1,255	8 134
1994–1995	9 410	2 682		271	235	1,408	13 997
1995–1996	17 177	2 291		104	304	275	20 151
1996–1997	10 024	2 752		104	298	395	13 574
1997–1998	21 391	2 996	207	0	612	281	25 622
1998–1999	20 096	2 915	305	0	580	268	24 255
1999–2000	13 087	3 827	181	521	814	1 176	19 607
2000–2001	7 298	2 917	275	106	966	1 085	12 647
2001–2002	8 589	3 284	291	201	1 382	631	14 378
2002–2003	11 063	3 852	368	190	1 074	539	17 087

Zdroj: Australian Bureau of Statistic special report

5: Vývoj dovozu vína

Zdroj: Australian Bureau of Statistic special report

Spotřeba alkoholických nápojů

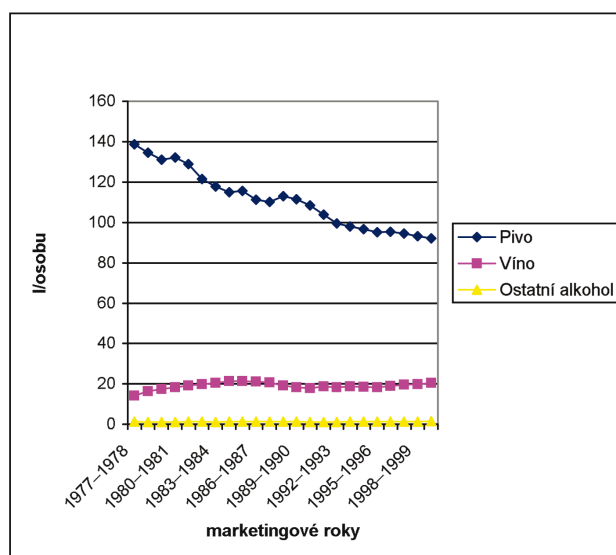
Spotřeba alkoholických nápojů v Austrálii se během sledovaných let změnila, snížila se od marketingového roku 1977–1978 ze 154,3 l na osobu a rok na 114,2 v roce 1999–2000, což je pokles o 26 %. Snížila se spotřeba piva o 35,6 %, vzrostla spotřeba vína (o 43,6 %) a tvrdého alkoholu (o 23 %). Vývoj je vyznačen v Grafu 6.

Spotřeba vína v zemích světa se v roce 2001 se pohybovala od nejvyšší hodnoty 56,9 l na osobu a rok ve Francii (od roku 1990 klesla spotřeba o 21,7 %), po 13,5 l na osobu a rok v Belgii (tam klesla o 45,7 %) (<<http://www.awbc.com.au>>). V ČR byla v roce 2002 spotřeba 16,2 l na osobu a rok a od roku 1990 se spotřeba vína zvýšila o 9,5 % (<<http://www.csu.cz>>).

VIII: Vývoj spotřeby alkoholických nápojů v Austrálii (l.osoba⁻¹.rok⁻¹)

Marketingový rok	Pivo	Víno	Ostatní alkohol	Celkem
1977–1978	138,8	14,2	1,30	154,3
1978–1979	134,6	16,4	1,10	152,1
1979–1980	131,1	17,3	1,00	149,4
1980–1981	132,2	18,2	1,10	151,5
1981–1982	128,9	19,1	1,20	149,2
1982–1983	121,6	19,7	1,20	142,5
1983–1984	117,8	20,5	1,10	139,4
1984–1985	115,0	21,4	1,20	137,6
1985–1986	115,6	21,3	1,30	138,2
1986–1987	111,3	21,0	1,20	133,5
1987–1988	110,3	20,6	1,20	131,8
1988–1989	113,1	19,1	1,30	133,5
1989–1990	111,6	18,3	1,30	130,9
1990–1991	108,4	17,8	1,18	127,4
1991–1992	104,0	18,6	1,10	123,7
1992–1993	99,5	18,3	1,17	119,0
1993–1994	98,0	18,6	1,37	118,0
1994–1995	96,8	18,4	1,29	116,5
1995–1996	95,3	18,3	1,35	115,0
1996–1997	95,5	19,0	1,28	116,0
1997–1998	94,5	19,6	1,28	115,4
1998–1999	93,2	19,8	1,24	114,2
1999–2000	92,2	20,4	1,60	114,2
2000–2001		20,5		
2001–2002		20,4		

Zdroj: Australian Bureau of Statistics

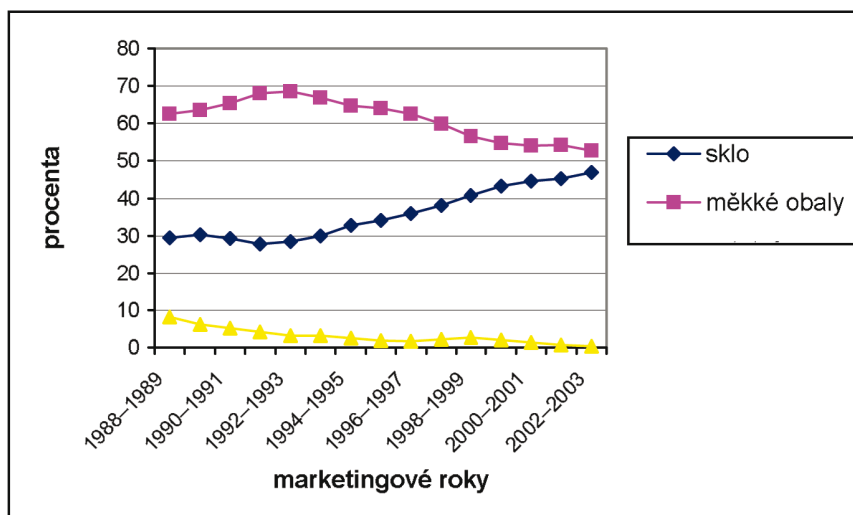

6: Vývoj spotřeby alkoholických nápojů v Austrálii

Zdroj: Australian Bureau of Statistics

Poptávku po víně ovlivňují také obaly, ve kterých je víno prodáváno. Sledováním od roku 1988–1989 do roku 2002–2003 se zjistilo, že vzrostlo množství prodaného vína ve skleněných obalech (o 20 %) a snížilo

se množství prodaného vína v dalších dvou sledovaných typech obalů – měkké obaly o 9,8 % a ostatní nádoby o 7,7 %.

7: Vývoj prodeje vína dle typu obalů

Zdroj: Australian Bureau of Statistics

ZÁVĚR

V následující Tab. IX jsou přehledně zpracovány základní údaje o australském vinařství a vinohradnic-

tví, dovozu a vývozu vína a nápojů z vína. Tyto údaje dokumentují vývoj vinařské výroby v Austrálii.

IX: Celková výroba a prodej vína

Ročník	Jednotky	1998–1999	1999–2000	2000–2001	2001–2002
Množství zpracovaných hroznů	t	1 125 840	1 145 238	1 423 950	1 650 000
Výroba vína (zahrnuje i přepálené víno)	tis. l	851 143	859 166	1 076 538	1 220 372
Výroba brandy	tis. l	787	676	640	
Výroba všech ostatních vinných lihovin	tis. l	5 366	6 106	4 456	
Prodej australského vína	tis. l	348 349	369 271	384 847	385 293
Prodej australské brandy	tis. l	905	837	901	701
Vývoz australského vína	tis. l	216 122	284 491	338 931	417 267
Dovoz vína	tis. l	24 255	19 607	12 648	14 378

Zdroj: ABS Cat., WFA Vintage Survey estimate, ABS personal communication, AWBC Export Approval Database, Clearances

Množství zpracovaných hroznů, výroba a prodej australského vína má během sledovaných let stoupající tendenci, (jak vyplývá i z předchozích tabulek), ale výroba a prodej brandy a ostatních vinných lihovin z vína od roku 1998–1999 klesla – výroba brandy v roce 2001–2002 o 19 % proti roku 1998–1999, ostatní vinné lihoviny o 17 % a prodej brandy o 23 % ve stejném srovnání let. Dovoz vína do Austrálie klesl o 41 % od roku 1998–1999.

V roce 2000 byla navržena v Austrálii „desetiletá

obchodní strategie“ tzv. marketingová dekáda. Jejím cílem je zvýšit v Austrálii zájem spotřebitelů o australské víno tak, aby tržby do roku 2010 dosáhly 2,9 miliard € při vyšší průměrné marži a vyšší ceně vína. V marketingovém roce 2002–2003 byla rekordní tržba 2,3 miliard €. Austrálie se tímto řadí mezi velké vinařské státy. Jejím cílem je stát se „nejvlivnějším a nejziskovějším“ vinařským státem (<<http://www.awbc.com.au>>).

SOUHRN

Příspěvek je zaměřen na charakteristiku vinařství a vinohradnictví Austrálie, země, která se stává stále významnějším výrobcem a vývozcem vína do států světa a stala se částí konkurenčního prostředí odvětví vinařství a vinohradnictví ČR.

Strukturální analýza vnějšího prostředí je součástí strategické analýzy odvětví, jedním z klíčových faktorů je analýza konkurenčního prostředí v odvětví.

Vinohradnické oblasti Austrálie se v současnosti nacházejí převážně v chladnějším klimatickém pásmu Austrálie. V 70. letech minulého století v těchto oblastech byly vysazovány vinice, a z jejich hroznů se začalo vyrábět jakostní víno. Současně se snižovala produkce sladkých vín a brandy. Nejvýznamnějším vinařským státem se stala Jižní Austrálie s proslulými vinicemi kolem Murray River. Rozloha plodných vinohradů se za posledních sedm let zdvojnásobila, na převážné části vinic je zavedena kapková závlaha. Celková produkce hroznů byla v marketingovém roce 2001–2002 byla 1 514 501 t, přičemž 56 % tvořily hrozny modré. V marketingovém roce 2001–2002 bylo vyrobeno 1 220 mil. l vína a exportováno bylo 416 mil. l vína, v marketingovém roce 2002–2003 již bylo vyvezeno 508 mil. l vína do zemí světa. Nejvíce bylo vyvezeno do Velké Británie a to v marketingovém roce 2001–2002 48 % celkového exportu. Do České republiky bylo vyvezeno v marketingovém roce 2003–2004 celkem 466 914 l vína, za poslední čtyři sledované roky je to nárůst o 850 %. Průměrná cena 1 litru vína dovezeného do ČR v marketingovém roce 2002–2003 byla 2,16 €, v následujícím roce se zvýšila o 0,28 €. Dovoz vína do Austrálie od marketingového roku 1997–1998 klesá, v marketingovém roce 2002–2003 bylo dovezeno 17 mil. l vína za 81 mil. €. Spotřeba všech alkoholických nápojů v přepočtu na osobu a rok v Austrálii se snižuje, od marketingového roku 1977–1978 do 1999–2000 poklesla o 26 %, ale spotřeba vína ve stejných sledovaných letech stoupla o 43,6 %.

Příspěvek je součástí řešení grantu zaměřeného na analýzu a vytvoření koncepce dalšího rozvoje odvětví vinohradnictví a vinařství v ČR poskytnutého NAZV (č. QF 3276) a je také součástí řešení výzkumného záměru PEF MZLU v Brně (GAMSM 431100007).

odvětví, vinohradnictví, vinařství, marketingový rok, vývoz, dovoz

LITERATURA

- PORTER, M. E.: Konkurenční strategie. Přel. K. Kvapil. 1. vyd. Praha: Tiskařské závody Praha, 1994. 403 s. Přel. z: Competitive Strategy. ISBN 80-85605-11-2
- PRIEWE, J.: Vína Nového světa. přel. P. Roth. 1. vyd. Praha: Euromedia Group k.s., 2003. 167 s. Přel. z: Die neue Welt. ISBN 80-242-0981-0
- <<http://www.awbc.com.au>>
- <<http://www.csu.cz>>
- <<http://www.australie.cz>>
- <<http://www.cs.mfcr.cz>>
- <<http://www.dfat.gov.au>>
- <<http://www.global.cz>>
- <<http://www.winetitles.com.au>>

Adresa

Ing. Dagmar Kudová, Ústav managementu, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno, Česká republika